

Kuva: Jarkko Leka

Luonnehdinta

Humuspitoiset järvet ja lammet ovat yleensä niukkara-vinteisia järviä ja lampia, joiden vesi on humuksen ruskeaksi värjäämää ja hapanta. Ilmaversoisia kasveja, kuten järvikortetta, järviruokoa, saroja ja terttualpia, esiintyy yleisesti, mutta harvoina kasvustoina. Kelluslehtisiä (kuten ulpukkaa, lummetta ja uistinvitaa) ja vesisammalia (kuten sirppisammalia) voi olla runsaasti. Ranta on usein soistunut. Tähän luontotyyppiin voi sisältyä kasvitieteellisistä järvityypeistä ulpukkatyyppin, kortetyyppin ja korte-ruokotyyppin järviä. Kalastossa on tyyppillisesti ns. yleislajeja, kuten haukea, ahventa ja särkeä. Määrällisesti valtaosa luontotyyppin esiintymistä on lampia.

Luontotyyppin luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat järvialtaan ja sen ranta-alueen rakenteellinen luonnontilaisuus (ei vesirakenteita, ruoppauksia, rantarakentamista, ojituksia, hakkuita), hyvä pohjan laatu (ei esim. liettymistä), luontainen vedenkorkeus ja sen vaihtelu, veden hyvä laatu (ei esim. ylimääräistä rehevöittävää, happamoittavaa ja kiintoainekuormitusta) ja luontotyyppille luonteenomainen lajisto.

Levinneisyys

Humuspitoiset järvet ja lammet on hyvin yleinen luontotyyppi koko maassa, lukuun ottamatta tunturialueita, joissa niitä on vähemmän. Erityisen runsaasti luontotyyppiä on runsassoisilla alueilla ja vedenjakajaseuduilla.

Nykytila ja uhkatekijät

Luontotyyppin tila on heikentynyt etenkin maan etelä- ja keskiosissa. Pohjois-Suomessa sen sijaan luontotyyppin tila on selvästi parempi. Syynä luonnontilan heikkenemiseen ovat rehevöityminen ja likaantuminen maa- ja metsätalouden (mukaan lukien ojitukset), turpeenoton, asutuksen ja teollisuuden aiheuttaman kuormituksen takia. Kiintoainekuormitus on liettänyt pohjia ja mataloittanut järviä. Luontotyyppin tilaa ovat heikentäneet myös säännöstely sekä vesi- ja rantarakentaminen.

Vaikka yleisesti kuormitusta vesistöihin on saatu vähennettyä, ei maa- ja metsätalouden ravinnekuormitus ole merkittävästi vähentynyt. Järvien toipuminen on myös hidasta, koska pohjasedimenttiin varastoituneet ravinteet pitävät yllä rehevöitymiskehitystä. Metsätalouden uudisojitukset ovat nykyisin käytännössä loppuneet, mutta kunnostus- ja täydennysojitustoiminta on vastaavasti laajentunut. Muun muassa vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanon myötä vesiensuojelutoimenpiteitä ja kunnostusta edistetään ja tämän arvioidaan parantavan luontotyyppin suojelutasoa pidemmällä aikavälillä.